

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Igora Burgera a JUDr. Milana Lipovského na verejnom zasadnutí 31. októbra 2012 v Bratislave v trestnej veci obvineného **J. K. pre zločin lúpeže** podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ktoré podal proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. augusta 2011, sp. zn. 5To 195/2011, takto

r o z h o d o l :

I.

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd **vyslovuje**, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. augusta 2011, sp. zn. 5To 195/2011, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. h/, písm. i/ Trestného poriadku

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 38 ods. 8, § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného J. K..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. augusta 2011, sp. zn. 5To 195/2011, **sa z r u š u j e vo výroku o treste.**

Z r u š u j ú s a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Banskej Bystrici **sa p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu **znovu prerokoval a rozhodol**.

II.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvinený J. K., nar. X. vo V., naposledy bytom H., prechodne bytom V., t.č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Banská Bystrica – Kráľová **sa** z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. **berie do väzby**.

Väzba sa bude vykonávať v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica a plynie od 31. októbra 2012.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu vo Veľkom Krtíši, sp. zn. 8T 125/2010, zo 16. mája 2011 bol obvinený J. K. uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák., ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

dňa 4. augusta 2010 okolo 19.45 hod. na ul. H., za obytným blokom č. X. vo V. obvinený požiadal maloletého J. K., nar. X., ktorý prechádzal okolo obvineného, aby mu na jeho mobilný telefón poslal nahrávky hudby, a keď mu maloletý posielal nahrávky, obvinený mu z ruky vytrhol mobilný telefón zn. Sony Ericson W910i a povedal poškodenému: „Už je môj“, odmietol mu telefón vrátiť, a keď sa obvinený otočil a poškodený mu svoj telefón z ruky vytrhol a chcel ujsť, tak obvinený ho udrel päťou do pleca a poškodený po údere spadol na zem, obvinený sa na ležiaceho poškodeného zahnal päťou a povedal mu, že ak mu telefón nedá, tak ho zbije a poškodený, ktorý mal strach, svoj telefón v hodnote 80 € vydal obvinenému.

Za spáchanie tohto zločinu bol obvinenému J. K. uložený podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 37 písm. h/, písm. m/, § 42 ods. 1 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 6 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. bol obvinený pre výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. bol zrušený výrok o treste rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš, sp. zn. 9T 61/2010, z 29. novembra 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 2To 27/2011, z 3. februára 2011, ako aj ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad.

Podľa § 73 ods. 2 písm. c/, § 74 ods. 1 Tr. zák. bolo obvinenému uložené ochranné protialkoholické liečenie ambulantné.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bola obvinenému uložená povinnosť nahradiť poškodenej T. K. škodu vo výške 80 €.

Proti citovanému rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie obvinený J. K..

Krajský súd v Banskej Bystrici na základe odvolania obvineného rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1, písm. d/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste.

Rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uložil obvinenému J. K. podľa § 188 ods. 2 Tr. zák., § 42 ods. 1, § 42 ods. 2 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov a 4 mesiace.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. obvineného pre výkon tohto trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zároveň zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš, sp. zn. 9T 61/2010, z 29. novembra.2010, v spojení s uznesením Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 2To 27/2011, z 3. februára 2011, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. h/, písm. i/ Tr. por., pretože týmto rozhodnutím bol porušený zákon v ustanovení § 38 ods. 8, § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného J. K..

Namietal, že krajský súd pri ukladaní súhrnného trestu odňatia slobody nesprávne vychádzal z ustanovenia § 38 ods. 8 Tr. zák., podľa ktorého je možné upraviť trestnú sadzbu len pri zvyšovaní alebo znižovaní trestnej sadzby podľa § 38 Tr. zák., t.j. len v prípade zistenia prevažujúceho pomeru poľahčujúcich alebo pritŕžujúcich okolností. Ustanovenie § 38 ods. 8 Tr. zák. je špeciálnym ustanovením a nemožno ho (ani analogicky) použiť pri postupe podľa § 41 ods. 2 Tr. zák.

Pri ukladaní trestu odňatia slobody podľa asperačnej zásady upravenej v § 41 ods. 2 Tr. zák., na ktorú odkazuje ustanovenie § 42 ods. 1 Tr. zák., sa horná hranica trestnej sadzby uvedená v osobitnej časti Trestného zákona zvyšuje o jednu tretinu bez ohľadu na dolnú hranicu trestnej sadzby. Polovica trestnej sadzby sa vypočíta sčítaním zvýšenej hornej a nedotknutej dolnej trestnej sadzby a súčet sa vydolí dvoma. Trest sa potom uloží nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody.

Tento právny názor, v zmysle ktorého ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák. nenadväzuje na ustanovenie § 38 ods. 8 Tr. zák. korešponduje aj s judikatúrou najvyššieho sudu R 32/2009-II.

Je potrebné konštatovať, že súhrnný trest odňatia slobody ukladaný obvinenému Okresným súdom Veľký Krtíš v trvaní 11 rokov 6 mesiacov bol uložený správne, v súlade s ustanovením § 42 ods. 1 Tr. zák., za použitia asperačnej zásady upravenej v § 41 ods. 2 Tr. zák., a to na dolnej hranici takto určenej trestnej sadzby. Keďže Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil rozsudok okresného súdu a uložil obvinenému J. K. trest s použitím § 38 ods. 8 Tr. zák. (t.j. - s použitím nesprávneho hmotnoprávneho ustanovenia), a to trest vo výmere 10 rokov a 4 mesiace (teda trest pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu – keďže dolná hranica zvýšenej trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. bola 11 rokov a 6 mesiacov), porušil tým zákon v prospech obvineného J. K. a naplnil tak dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. h/, písm. i/ Tr. por.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky:

- podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To 195/2011, z 30. augusta 2011 bol porušený zákon v ustanoveniach § 38 ods. 8, § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného J. K.,
- podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici vo výroku o treste,
- podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky bolo v zmysle § 376 Trestného poriadku zaslané na vyjadrenie obvinenému J. K..

Obvinený J. K., prostredníctvom svojho obhajcu, vo vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že nemôže súhlasiť s názorom generálneho prokurátora a zároveň ani s rozhodnutím R 23/2009-II, podľa ktorého ustanovenie § 38 ods. 8 Tr. zák., prvá veta za bodkočiarkou sa nepoužije v prípadoch zvyšovania hornej hranice trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. Trestný zákon č. 300/2005 Z. z. neobsahuje žiadne také ustanovenie, ktoré by vylučovalo použitie § 38 ods. 8 Tr. zák., aj v prípadoch určovania trestnej sadzby trestu odňatia slobody podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. Argumentácie, ktoré sú proti použitiu § 38 ods. 8 Tr. zák., prvej vety za bodkočiarkou, na určovanie trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., sú len subjektívnymi výkladmi právnych noriem, pričom výklad samotného zákonodarcu ohľadom tejto problematiky chýba.

Podľa § 38 ods. 7 Tr. zák. ustanovenia odsekov 4 až 6 sa nepoužijú, ak sa súčasne ukladá zvýšený úhrnný trest alebo súhrnný trest podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. alebo podľa § 42 Tr. zák., ak by súčasné použitie týchto ustanovení bolo pre páchatel'a neprímerane prísne. Ani v tomto prípade, keď mal zákonodarca možnosť vo vyššie uvedenom ustanovení zahrnúť medzi ustanovenia, ktoré sa nepoužijú pri ukladaní úhrnného alebo súhrnného trestu, aj § 38 ods. 8 Tr. zák. (hlavne veta za bodkočiarkou) neurobil tak. Aj z toho vyplýva, že zákonodarca nemal v úmysle vylúčiť spôsob zvyšovania trestnej sadzby uvedený v § 38 ods. 8 Tr. zák., prvá veta za bodkočiarkou z prípadov, kedy sa páchatel'ovi ukladá úhrnný alebo súhrnný trest.

Podľa § 38 ods. 8 Tr. zák. (veta za bodkočiarkou), základom na zníženie alebo zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Spôsob zvyšovania trestnej sadzby podľa vyššie uvedeného ustanovenia je pre páchatel'a jednoznačne spravodlivejší aj z toho hľadiska, že použitie asperačnej zásady pri trestaní páchatel'a je už samo o sebe sprísneným spôsobom trestania. Ak by sa k tomu pridalo ešte zvyšovanie hornej hranice trestnej sadzby bez prihliadnutia na dolnú hranicu trestnej sadzby (teda inak ako podľa § 38 ods. 8 Tr. zák.), spôsobilo by to ukladanie neprímerane prísnych trestov.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky ako nedôvodné podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) primárne konštatoval, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou, v lehote a predpísaným spôsobom (§ 369 ods.2 písm. a/ Tr. por.), pričom boli splnené aj ďalšie podmienky dovolania podľa § 372 až § 374 Trestného poriadku. Dovolací súd preto v zmysle § 384 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, so zameraním na dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj podľa § 374 Trestného poriadku, ktoré sú uvedené v dovolaní a zistil, že bol porušený zákon. Keďže bolo dovolanie podané v neprospech obvineného K., určil Najvyšší súd termín verejného zasadnutia v zmysle § 383 Trestného poriadku per analogiam.

Najvyšší súd po preštudovaní spisového materiálu zistil, že rozhodnutím krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 38 ods. 8 Tr. zák., § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného J. K.. tak, ako to vo svojom dovolaní uviedol generálny prokurátor Slovenskej republiky.

Dovolací súd sa stotožnil s názorom dovolateľa, že pri ukladaní trestu odňatia slobody podľa asperačnej zásady upravenej v ustanovení § 41 ods. 2 Tr. zák. sa postupuje tak, že horná hranica trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti trestného zákona sa zvyšuje o jednu tretinu bez ohľadu na dolnú hranicu trestnej sadzby, ktorá je uvedená v osobitnej časti Trestného zákona. Polovica upravenej trestnej sadzby sa vypočíta sčítaním zvýšenej hornej

sadzby a pôvodnej dolnej trestnej sadzby a vydeli sa dvomi. Trest sa potom uloží páchatel'ovi nad jednu polovicu takto (teda nie podľa § 38 ods. 8 Tr. zák.) určenej trestnej sadzby. Takýmto postupom dospel okresný súd v posudzovanom prípade správne k dolnej hranici trestnej sadzby 11 rokov a šesť mesiacov a trest aj správne v tejto výmere uložil na dolnej hranici trestnej sadzby.

Aj keď použitie vyššie uvedeného pravidla, podľa ktorého sa upravuje trestná sadzba v zmysle asperačnej zásady vyznieva pre páchatel'a nepriaznivejšie, ako by tomu bolo v prípade úpravy trestnej sadzby podľa pravidla uvedeného v ustanovení § 38 ods. 8 Tr. zák., ktoré aplikoval krajský súd, treba konštatovať, že postup zvyšovania alebo znižovania trestnej sadzby podľa zásady uvedenej v § 38 ods. 8 Tr. zák. platí a je aplikovateľný len pri úprave trestnej sadzby (zvyšovaní aj znižovaní) podľa § 38 Tr. zák., teda len ak prevažuje pomer poľahčujúcich alebo prit'azujúcich okolností.

Ustanovenie § 38 ods. 8 Tr. zák. je úzko špeciálnym ustanovením a nemožno ho použiť pri postupe podľa § 41 ods. 2 Tr. zák.

Z uvedených dôvodov preto dovolací súd považoval dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky v celom rozsahu za dôvodné.

Z dôvodu porušenia zákona v prospech obvineného dovolací súd zrušil právoplatný výrok o vine napadnutého rozsudku, na základe ktorého obvinený K. v súčasnej dobe vykonáva trest odňatia slobody ako aj ďalšie rozhodnutia obsahovo naň nadväzujúce, teda aj nariadenie výkonu trestu odňatia slobody, a preto dovolací súd musel riešiť aj otázku, či obvinený bude v ďalšom konaní trestne stíhaný na slobode alebo vo väzbe.

Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Obvinený J. K. bol vo väzbe z dôvodu ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pretože hrozilo dôvodné podozrenie, že pokiaľ by bol prepustený na slobodu, v páchaní trestnej činnosti by mohol pokračovať. Súdny rozhodujúce o väzbe obvineného rezultovali tento názor na základe skutočnosti, že obvinený už aj v minulosti do rozporu

so zákonom prišiel a viedlo sa proti nemu aj ďalšie trestné stíhanie pre prečin krádeže a prečin ublíženia na zdraví.

Dovolací súd nevidí dôvod pre zmenu názoru v smere vyslovenej obavy z možného pokračovania v páchaní trestnej činnosti obvineným K. v prípade, že by bol v tomto štádiu konania prepustený na slobodu do rozhodnutia krajského súdu, a preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku II. tohto rozsudku.

Na základe vyššie uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací vyhovel podanému dovolaniu a rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokoch jeho rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 31. októbra 2012

JUDr. Jana S e r b o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová